بڕیاری دادگای فیدراڵی لەسەر هەڵبژاردنی کوردستان.. عوسمانی حاجی مارف

دواخستنی هەڵبژاردنی کوردستان لە درێژبوونەوەی ئەو دۆخە ناوازەیەوە سەرچاوەی گرتوە کە بەردەوامی گێژاو و ناسەقامگیری دۆخی سیاسی، سەراپای کوردستانی داگیرکردوە، کە کاریگەری زیاتری لەسەر چۆنیەتی مامەڵەی هەڵبژاردنەکانیش داناوە، کە بە چەندین مەترسی و هەڕەشەی دەوروبەر لە عێراقی وناوچەیی دەورە دراوە، لەهەمانکاتدا ململانێی نێوان بنەماڵەی بارزانی و تاڵەبانی دیمەنی ئەو ناسەقەمگیریەیان زیاتر کەشکردوە بەوەی ئاراستەی هەڵبژاردنەکان زیاتر سیمایەکی جەنگی بەخۆیەوە نیشان بدات، هەر ئەو هێزانەش بەخۆیان بە پاراستنی دەسەڵاتی حزبی میلیشیا و بنەماڵە، دیمەنی سیاسی و ئەنجامی هەڵبژاردنەکانیان لەقاڵبداوە.

دواتریش لەسەر پرۆسەی پێکهێنانی حکومەتی هەرێم بەدوای هەڵبژاردن، لەهەمان قاڵبدانی سیاسی هەڵبژاردنەکاندا قەتیس کراوەو بە ئەنجام گەیشتووە، کە بەهیچ جۆرێک نەیانتوانی و نەیانویست کۆتایی بە دوو ئیدارەیی و دوو دەسەڵاتی زۆنی زەرد و سەوز و هێزی میلیشیا بهێنن، دەورێکی بەتوانایان بینیوە لە گۆشەگیرکردن و بێئیرادەکردنی خەڵکدا، تا کرێکاران و زەحمەتکێشان نەتوانن لە میکانیزمی بەشداری لە دەسەڵات نزیک ببنەوە و بریار لەسەر چارەنوسی خۆیان بدەن.

ئەم دۆخە زەجرو نائومێدی و ژیان و گوزەرانی سەختی بەسەر خەڵکدا سەپاندوە و سیودوو ساڵ لەژیانی زۆرینەی دانیشتوانی کوردستان، کە جگە لەتوڕەیی و بێزاری و ناڕەزایەتی و بەرزکردنەوەی دروشمی خواستی کۆتایی ئەم دەسەڵاتە، جێگای چاوەڕوانی بە هەر ئومێدێکی تر نەهێشتۆتەوە.

ئەزمونی پەیوەندی جەماوەری ناڕازی بەدەسەڵاتی بنەماڵەو حزبەکانیانەوە، بەو درک و ئاکامە گەیشتووە کە لە واقعیەتی پێکهاتەی دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا، هەڵبژاردن ڕێگایەک نیە بۆ گۆڕین یان دەستاودەستکردنی دەسەڵات، هەروەها ئەندامانی پەرلەمان بەهیچ جۆرێک ناتوانن نوێنەرایەتی دەنگدەرانیان بکەن. لەهەمانکاتدا سیاسەتی پاشکەبون بە بەرژەوەندی و نەخشەو سیاسەتی وڵاتان و لایەنی تر بۆتە عادەت و ئالودەبونی بزوتنەوەی کوردایەتی، ئەم واقعیەتەو ئەم ئەزمونە، گورزێکی گەورەی داوە لە

هەڵسورانی سیاسی بزوتنەوەی کوردایەتی، کە مایەی ڕەنگدانەوەی ڕیسوابون و شکەشکاندن و شەرمەزاری ئاشکرایانە.
دوای تاقیکردنەوەی سی ودوساڵ لە داگیرکردن و تاڵانی و جەردەیی و حکومڕانی بەسەر دانیشتوانی کوردستاندا، دوای پێشخزمەتی بە ئەمریکا و تورکیاو ئێران، دوای تێکەڵبون و ملکەچی بە قبوڵکردنی دەسەڵاتی میلیشیایی ئیسلامی و تائیفی و نەتەوە پەرەستی لە بەغدا، جارێکی تر خەریکن وەک بلقی سەر ئاو ئەتەقنەوە، خەریکن نیشانەکانی کۆتایی مەئموریەتێك ڕادەستدەکەنەوە و لە چاوەڕوانی وەرگرتنی مەئموریەتێکی تردان.
ئەتوانین بڵێین بڕیارەکانی ئەم دوایەی دادگای باڵای فیدراڵی، لەسەر هەڵبژاردن و موچەی فەرمانبەران تەواو بەنی ئەوەی لەدەت کە قەوارەی حکومەتی پارتی و یەکێتی لەکاتێکی دیاریکراودا، زوو یا درەنگ، دەبێت مایەپوچی خۆیان ڕابگەیەنن، ناونیشانی قەوارەکەیان بگۆڕێت بەشتێکی تر.!
هەرچەندە بەئەنجام گەیاندنی لاسەنگی ئەم هاوکێشەیە لەبەرامبەر هەرێمدا، لەلایەک ئاکامی گۆڕینی هاوسەنگی هێزو دەسەڵاتی لایەنە شیعەکانی سەر بە ئێرانە، کە خۆی لە “چوارچێوەی هەماهەنگیدا” پێناسەدەکات، لەلایەکی ترەوە دەوری ئەو نەخشەو سیاسەتانە کە هەوڵ ئەدرێت سەقامگیری بە ئەمنیەتی سەرمایەگوزاری لە ناوچەکەدا دابین کرێت، لەم ڕاستایەوە ناوەندبونەوەی حکومەتی عێراق بە ڕەوتی هەنگاوێکی گرنگ دەبینرێت، بە بە ئەنجام گەیاندنی ئەم پرۆسەی سەقامگیربونەوەی دۆخی ئابوری و سیاسی لە عێراقدا، دەبێتە هۆکاری ئەو فشارەی کە ئایندەی حکومەتی هەرێم دەخاتە ژێر پرسیارەوە.
هەروەها خاڵێکی گرنگ کە لەم نێوەدا جێگای باسە، بەرفراوانبون و تەقینەوەی زیاتری ئاستی ناڕەزایەتیەکانی جەماوەری کوردستانە لە بەرامبەر دەسەڵاتی بنەماڵەی بارزانی و تاڵەبانیدا، بەتایبەتی توانایی و بەردەوامی ناڕەزایەتی مامۆستایان کە بە ماوەی پێنچ مانگ خۆڕاگریان بە بایکۆت نمایشکرد، ئەم ناڕەزایەتیە، کە بە هەر پێشڕەوی و ڕۆڵێک جێگای خۆی کردەوە لە مێژوی ناڕەزایەتی جەماوەری کوردستاندا، خاڵێکی بەرهەمداری تۆمارکرد، کە تا ڕادەیەک بەو ئەنجامە گەیشتن کە لە دابینکردنی موچەی فەرمانبەران دڵنیابن.
لەهەمانکاتدا دیوێکی تری ئەم واقعە کە جێگای تێبینیە، فشاری ئەو ناڕەزایەتیە جەماوەریە، فرسەتی دا بە دەسەڵاتی بەغدا لەڕێگەی دادگای باڵای فیدراڵیەوە ملکەچیەکی تر بەسەر هەرێمدا بسەپێنێت.
کە یەکەم: دادگا زەمینەی بە چارەسەرکردنی پرسی مووچەی فەرمانبەرانی هەرێم لەڕێگەی بڕیارێکەوە دا بەدەستەوە کە داوا لە

دەسەڵاتی فیدراڵی عێراق دەکات ڕاستەوخۆ موچە بدات بەو کەسانەی کە مافی خۆیانە بەبێ ئەوەی ئەو پارەیەی بۆیان تەرخانکراوە بە حکومەتی هەرێم بنێرێت. دووەم: دەرکردنی بڕیاری هەموارکردنەوەی یاسای هەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی کوردستانە کە دادگای ناوبراو بڕیارێکی دەرکرد لەسەر ئەوەی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان نادەستوورییە.
بەجیا لەوەی بڕیاری دادگای فیدراڵی سەبارەت بە موچە دەستکەوتێکە بۆ فەرمانبەران و مامۆستایانی کوردستان بەڵام لە هەمانکاتدا گورزێکی توندە لە قەوارەی هەرێم و پێگەی حزبەکانی کوردایەتی لە ڕاستای ئەو ململانێ و کێشانەی کە لە نێوان هەولێر و بەغداد حاڵەتێکی بەردەوام و نائاسایی وەرگرتوە.
ئەوەی جێگای باسە کە لەم وتارەدا ئاماژەی پێبدەین، لە بەرامبەر بڕیارەکەی دادگای باڵای فیدراڵی عێراق کە دەبێتە هۆی کەمکردنەوەی ژمارەی ئەندامانی پەرلەمانی هەرێم لە ١١١ ئەندامەوە بۆ ١٠٠ ئەندام، دادگای باڵای فیدراڵی بڕیاریدا، هەر یازدە کورسیەکە کە تایبەتە بە کەمینە نەتەوەیی و ئاینیەکان لە پەرلەمانی هەرێمی کوردستان، نادەستوورین.
ئەم بڕیارە دەنگی ناڕەزایەتی و نیگەرانیەکی زۆری لای بارزانی و سەرکردەکانی پارتی لێکەوتەوە، پێداگری لەسەر ئەوە دەکەن کە ئەم “بڕیارە سیاسییە و زۆر نەرێنییە” و دژی “ڕۆحی دەستورو دژی پێکەوەژیانی پێکهاتەکانە”.
هەڵبەتە کێشەکە لەسەر ئەوە نیە کە ئەو بڕیارەی دادگای فیدراڵی بڕیارێکە سیاسیە، چونکە لە پەیوەند بە هەلومەرجەکەوە خراوەتەڕوو، کە نیشانەی باڵادەستی دەسەڵاتی “چوارچێوەی هەماهەنگی”ە لە حکومەتی عێراقدا، ئەوەش شاراوە نیە کە دادگای باڵای فیدراڵیش پاشکۆی سیاسەتەکانی ئێران و دەسەڵاتی حکومەتی عێراقە، بەو مانایەش بڕیارەکە گومانی ئەوەی لەسەر نیە کە سیاسیەو مەبەستی سیاسی بەدواوەیە، لەهەمانکاتدا ئاشکرایە کە لە بەرژەوەندی پێگەی بارزانی نیە، بەڵام ئەوەی گرنگە پێویستە ئەم بڕیارەو هەر بڕیارێکی تری دادگای فیدراڵی لەو شوێنەوە لایەنە سیاسیەکەی بناسینەوە کە لە بەرژەوەندی سیاسەت و دەسەڵاتی چوارچێوەی هەماهەنگی و کۆماری ئیسلامی هەنگاو دەنێت.
ئەوەی پێویستە لەم بارەیەوە قسەی لەسەر بکەین ئەم بڕیارە سیاسیە دژ بە دەستورێک نیە کە بە حکومەتی ئێستای عێراق نوسراوە، حکومەتی عێراق بە دوای ٢٠٠٣ وە، پێکهاتەیەکە کە لەسەر بنەمای دامەزراندنی دەسەڵاتێکی”بەشبەشێنەی” تائفی و قەومی دانراوە، واتە لەسەر دانانی ئیمتیاز بۆ شوناسنامەی تائفی و قەومی مرۆڤەکان

دەناسرێنێت، هاووڵاتیبون لە دەستوری عێراق و کوردستاندا سوکایەتی پێدەکرێت، خەریکن عێراق لەلایەک لە بەردەم زۆرینەی شیعەو سونەو عەرەب، کورد دابەش دەکەن و پێناسەی دەکەن، لە لایەکی تریشەوە باس لە مافی کەمینەکانی تر دەکرێت، ئەم جۆرە لە مامەڵە بە دانیشتوانی عێراق و کوردستان، کەمکردنەوەی شکۆ و بەهاو سەنگینی واقعی ئینسانەکە، واتە کەسێک ئەتوانێ مافی ئیمتیازێکی بەرزی لە دەسەڵاتدا هەبێت، دەبێت سەر بە زۆرینە بێت، لە قوژبنێکیشدا لەخوار مەجلیسی زۆرینەوە، چەند جێگایەکیش دەبەخشن بە کەسانێک کە سەر بەکەمینە بن، دەستورێکی لەم چەشنە کە گەورەترین سوکایەتیە بە بەشەریەت، پێشوەخت و لەکاتی خۆیدا واژۆی پەسەندکراوی خودی بارزانی و تاڵەبانیە، ئێستاش بارزانی باسی نا عەدالەتی بڕیاری دادگای فیدرال□ی دەکات، کە ئەم دادگایەش بۆخۆی ئاوێنەیەکە لە پێکهاتەی حکومەتێکی تائیفی و قەومی، ناساندنی پێکهاتەی حکومەتی عێراق بە "فیدرال□ی" هەر ئەو مانایە دەبەخشێ کە مافی هاووڵاتیبون جێگایەکی نیە لەدەستوری عێراق و کوردستاندا، مرۆڤەکان ملکەچی دەستورێکی نائینسانی و کۆنەپەرستانە کراون، سەر بەعێراق بن یا کوردستان، ملکەچی بەندەکانی دەستورێکن مافی هاووڵاتیبون و ئینسانی لێسەندراوەتەوە، بۆیە پێویستە خەڵکی موتەم□د□نی عێراق و کوردستان ئەو دەستورە بپێچنەوەو بیسوتێنن، بۆ هەتاهەتایی کۆتایی بە حکومەتەکەشی ب□ب□ه□نن.

نوستالژیا ../7/.. پاشتێلانە.. ستیڤان شەمزینی

بەشی حەوتەم

پاشتێلانە

دوای راپەڕینی ئازاری ساڵی ١٩٩١، کەشێکی نوێ لە کوردستان دروستبوو. هەموو کەس لە سێ شارە ئازاد و رزگارکراوەکەی کوردستان هەستی بە جۆرێک لە سەربەستی دەکرد، سەرەتایەکیش بوو لە کرانەوەی کوردستان بە رووی دونیادا. لەو نێوەندەدا هەندێک لە نەریتە

کۆمەڵایەتییەکان لە ژێر کاریگەریی ئەو بارودۆخە نوێیەی کوردستان گۆڕانکاریان بەسەردا هات. پێشتر ئاهەنگی ژنهێنان، لە ماڵان و دەشت و دەر دەکرا، زۆرجاریش تەقەی خۆشی شایی دەکردە شین. لە یادمە پێش راپەڕین خزمێکمان لە پێشمەرگایەتی گەڕابووەوە دوای ئەنفال. ژنیان بۆ هێنا، تا نەبێتەوە بە پێشمەرگە، حەوت شەو و حەوت رۆژ لە حەوشەی ماڵەکەیاندا کە هەر حەوشەکەیان ٣٠٠ مەتر دەبوو، دەنگی دەهۆڵ و زوڕنا دەهات، منیش هەر لە قوتابخانە دەگەڕامەوە وەک نەنکم دەیووت بە چڵەسییەکە خۆم دەکرد بە شاییەکەدا، ئیتر بخە لە ناز و نیعمەتی سێ چوار جۆر گۆشت. دوای راپەڕین، ئاهەنگی پاشتەلانە رووی کردە هۆڵەکان، بە خزم و کەسی ئێمە دوو هۆڵ زۆر نزیک بوو، هۆڵی چێپی و هۆڵی پیشەسازیی، هەردووکیان دەکەوتنە سەر شاڕێی سالم لە شاری سلێمانی. ئێمە ئەوسا کەمەڵێک کوڕ و کچی گەنج بووین، هەمووومان خاڵۆزا و پورزا و ئامۆزا و خزمی پلە یەک بووین، هەمیشە هەموو شاییەکمان گەرم دەکرد و جۆشێکی تایبەتمان پێدەدا، بە هەموو جۆرە هەڵپەڕکێیەک ئاهەنگەکەمان دەڕازاندەوە. شەڕمان دەکرد لەسەر سەرچۆپی گرتن، ئێمە باش بووین، لە شوێنانی تر لەسەر سەرچۆپی، شەڕی گەورە و خوێناوییان دروست دەکرد و هەندێک جار دەیانکردە ئەو رۆژەی قەرەوەیسی تێدا کوژرا.

من یەکێک بووم لە گەنجە بە جۆشەکان، زۆربەی خزمان پێش هەموو کەس کارتیان بۆ من دەنارد، تا بچمە ئاهەنگی بووک گواستنەوەیان، چونکە دەیانزانی هەر کە ئاهەنگ دەستیپێکرد، ئەو دەستگرتنەی دەست دەگرم، تا دەرگای هۆڵەکە دانەخەن، لە هەڵپەڕکێ ماندوو نابم. ئەوسا ئاهەنگەکانیش سادە بوون، دی جەی و شتی وا لە ئارادا نەبوو، ماڵە هەژارەکان تەسجیلێکی رایزنیان دەهێنا، بەڵام زۆربەی جار تیپێکی میللی بۆ ئەو ئاهەنگانە بانگ دەکران. ناوی تیپەکانم بیر نەماوە، بەڵام ئەو گۆرانیبێژانەی دەهاتنە ئاهەنگەکان و لە ئێستادا بیرم ماون، بریتین لە “میدیا حەسەن، عەتا چاوشین، کەریم گوڵانی، عەلی یارە، کەمال عەلی، قالە مەریاسی، رەزا جولەکانی، جەزا قەگەیی، خالید سەقزی، شیروان عەبدوڵڵا، عەلائەدین حەسەن، ئەمیر حەسەن، یادگار ستار، کاروان نوری، سەران نوری، مەحموود محەمەد، رەزا چاوەڕەش، ئیسماعیلی تەپە، جاسمی ساز، زۆری تر”. من لەگەڵ دەنگی هەر یەک لەو گۆرانیبێژانە هەڵپەڕیووم، بەڵام چۆن هەڵپەڕینێک؟ بڕوا بکەن زەوی لە ژێر پێمدا دەلەرییەوە.

ئەوسا دیاردەیەکی تر، لە ناو ئاهەنگەکاندا بوونی هەبوو. بە تایبەت لە سەرەتای راپەڕین و چەند ساڵی دوای راپەڕین. ئەویش شەڕە پەڕۆ بوو. هەر گروپە یان هەر کەسە پەڕۆیەکی لە ڕەنگی ئاڵای

حزبەکەی دەهێنا، دەیکردە سەرچەپی، نەیارەکانیش تووڕە دەبوون، یان ریزی هەڵپەڕکێکەیان جیا دەکردەوە یان هەوڵیان دەدا ئاڵای حزبەکەیان بکەنە دەسەی سەر چەپی. بێگومان من لەگەڵ ئەوەدا نەبووم، چونکە من کەسێکی چەپ بووم، بەڵام ئەو گروپەی ئەمە، هەمیشە پێش چوونە ئاهەنگ، پرسیاریان لە یەکتر دەکرد، ئایا تەواو ئامادەن، هیچیان بیر نەچووە، مەبەستیان لەوە بوو کە پەڕۆ سەوزەکەیان بیر نەچێت، جار جار تەسبیحی دەنک سەوزیان دەهێنا، چونکە دەیانووت ئێستا فڵانە ناوچە وەک چالاکی دەسەی زەردی داوەتە لایەنگرانی خۆی بە ئەوەی ئاهەنگەکە زەرد بکەن، پێیان ناخۆش بوو، دەیانووت هەر دەبێت زۆرترین سەرچەپی بە پەڕۆی سەوز بگیرێت.

جارێک لە ساڵی ۱۹۹۲، چووینە ئاهەنگێک لە هۆڵی پیشەسازیی، (ئێستا شوێنەکەی کراوە بە تەلاری کوردستان مۆڵ). ماڵی زاوا کە تازە ببوونە خزممان، خۆیان چەند پارچە پەڕۆیەکی زەردیان هێنابوو، نەیاندەهێشت کەس بە پەڕۆی سەوز سەرچەپی بگرێت، خەریکبوو شەڕ دروست ببێت، بەڵام لەو کاتانەدا باوکم، یادی بەخێر، هاتە ئاهەنگەکە، سێ پێشمەرگەی خۆیشی لەگەڵدا بوو، کەوتە ناو مقەمقەکەوە، گەنجەکان تووڕە ببوون لەسەر پارچە پەڕۆیەک، بەڵام باوکم وتی ئادەی پەڕۆیەکی سەوز و زەردم بدەنێ تا تێکەڵاویان بکەم و سەرچەپی پێ بگرم، ئەمەش بە لای هەموو گەنجەکانەوە سەیر بوو. باوکم بە تووڕەییەوە وتی: من فەرماندەیەکی سەربازییم و کەسیشتان نییە لە من زیاتری چەشتبێ بەدەستی پارتی و یەکێتی، بۆیە ئەو پەڕۆ تێکەڵاوە دەکەمە سەر چەپی تا پێتانبڵێم پەڕۆی سەوز و زەرد هەر پەڕۆیە و نابێتە زیو. بەمەش شەڕەکە کۆتایی پێهات. منیش تەنیا سەیری وەزعەکەم دەکرد، پێم خۆشبوو، تەنیا ئاهەنگەکە بەردەوام بێت. بەڵام خۆشبەختانە ئاهەنگەکە بەردەوام بوو.

جگە لەمانە، ئەوسا ئەمە ئەو پاشتەلانە و جۆرە ئاهەنگانەمان دەکردە شوێنی مەبازیی، حەزمان دەکرد، خێرا رۆژی ئاهەنگ بێتە پێشەوە، بە دڵنیاییەوە دەرفەتێکی باشی بە ئێمە دەبەخشی بە ئەوەی راوی دڵی کچان بکەین. لەوەش خۆشتر ئەوەیە، من و یەک دوو هاوڕێی تر کە نامەوێ ناویان بهێنم چونکە پرسم پێنەکردوون تا ناویان ئاشکرا بکەم، ئەوەندە بە جۆش و زەوق بووین، خوا وەکیلانە خۆمان دەکرد بە ئاهەنگی خەڵکی تردا. زۆرجار دەچووینە ئاهەنگی کەسانی نەناسراو. بیرم دێتەوە زۆربەی جار، دەچووینە حانووتەکە و فەردە لەفەمان بەسەر ئامادەبوواندا دابەش دەکرد. جا ئەگەر بە بیرتان بێتەوە منداڵ وەک چۆن مێش و مەگەز لە شیرینی دەئاڵێن ئاوها لە فەردە بەدەست دەئاڵن و بە دوایدا رایاندەکرد بۆ ئەوەی لەفەیەک زیاتر وەربگرن.

جا زۆرجار کە دەچووینە، ئاهەنگی ئەو خەڵکە نەناسراوانە، لەگەڵ بووک و زاواش وێنەمان دەگرت، بۆ ئێمە هیچی تێ نەدەچوو، هەموو شت لەسەر حسابی ئەبوشوارب “زاوا” بوو. لەم ماوەیەشدا سەیری ئەلبومی تازە خزمێکم دەکرد، لە ناکاو چاوم بە وێنەیەکی خۆم و “ئا”ی برادەرم کەوت، لەگەڵ بوک و زاوایەکدا. منیش یەکسەر پرسیارم کرد، وتم ئەرێ ئەو بوک و زاوایە کێن؟ تازە خزمەکەمان کە بەهۆی ژن و ژنخوازییەوە بۆتە خزممان، وتی ئەوە “س” برامە، ئێستا لە هۆڵەندا دەژی!! منیش وتم ئەی ئەو دوو کەسەی تەنیشتی کێن، وتی بڕوا بکە، نازانم بەڵام لەوە دەچێت خزمی ماڵی براژنم بن. منیش وتم جوان دیقەت بدە، بزانە کەسێکیان لە من دەچێت، هەوڵیدا بڕوا بکات، کەسێکیان لە من دەچێت، بەڵام خۆی پێ رانەگیرا و دەستی خستە سەر برادەرەکەم و وتی، ئەوە کەمێک شێوەی تۆی تێدایە. منیش بێ هیچ پێشەکی و روونکردنەوەیەک وتم نەخێر ئەوی دووەمیان منم، دەزانم ئەو ئاهەنگە لە کوێ بوو. ساڵی ١٩٩٦ بوو، لە فڵانە هۆڵ و ئەمیر حەسەن لەوێ گۆرانی دەوت، لەگەڵ کاک ئەمیریش وێنەمان گرت هەر لەسەر حسابی براکەی تۆ.

پاش کەمێک بێنە و بەردە، توانی بڕوا بکات کە ئەو کەسەی لە وێنەکەدایە منم، منیش هەموو چیرۆکەکەم بۆ گێڕایەوە و ساتێکی پڕ لە پێکەنینمان لەگەڵ ئەو یادەوەریییە بردە سەر، بەڵام لە ناکاو لاپ□ر□ک□ی هێنا و هەندێک لە وێنە نوێیەکانی براکەی نیشاندام لە هۆڵەندا و لە کوردستان و لە هەندێک وڵاتی تر. کاتێک بە تەواوەتی لە وێنەکە ورد بوومه□و□، کاکی زاوا زێڕینەی جاران، سەری بووە بە تاسی موسڵ و تەواو ئەسڵەح بووە، بوکە خانیش بە قەدەر مامۆستایەکی رەزا گرانی پێشوومان قەڵەو بووە و بە مانای وشە بووە بە ژنێکی خان ومان، کە سەیری کچە نۆبەرەکەیم کرد، هێندە بەخۆ و گەورە بووە، لە سلێمانی بووایە دەمێک بوو ئەویشیان بە شوودا بوو. بۆیە ل□ بەر خۆمەوە وتم، ت□ ب□□□ی منیش پیر بووبم؟.

سەرنج: کۆی ئەم نوستالیژیانە لە بەهار و هاوینی ساڵی ٢٠١٢دا نووسراون.

تێبینی: ئەم بەشەی نوستالیژیا له بەرگی سێیەمی کتێبی (قوتووی عەتار) لە لاپەڕە 517-520 بەشێوەی کتێبی کاغەز بڵاوکراوەتەوە.

ژیان نامەی شاعیری کورد مستەفا بەگی کوری مەحمود بەگ ناسراو بە کوردی).. سامان خدر

مستەفا بەگی کوڕی مەحموود بەگی ژیان ساحێبقڕانە ناسراو بە کوردی، لە ساڵی ١٨٠٩یان ١٨١٢لە سلێمانی لەدایک بووە، هەر لە سلێمانی لە ساڵی ١٨٥٠ زایینی کۆچی دوایی کردووە و لە گردی سەیوان نێژراوە. هەڵبەستوان وەکوو منداڵانی سەردەمەکەی خۆی لە حوجرە فێری خوێندەواری بووە، بەڵام درێژەی بە خوێندن نەداوە بۆ ئەوەی ببێتە مەلا. مستەفا بەگی کوردی بە یەکێک لە کۆڵەکەکانی قوتابخانەی شیعری بابان لە قەڵەم دەدرێت و یەکێک بووە لە پەیڕەوانی تەریقەتی قادری، بەڵام بەداخەوە بەرهەمێکی کەمی هۆنراوەوان کەوتووەتە دەست خوێنەران جگە لەوەش کە ناوی هۆزانقان لەتەک نالی و سالمەوە دێت، بەڵام وەکوو پێویست ئاوڕی لێنەدراوەتەوە.

(لایەنە شاراوەکانی ژیانی)

گەلێک لایەنی شاراوەش هێشتا پەردەی لەسەر هەڵنەدراوەتەوە کە ئەوەش وایکردووە گەلێک شتی ئەفسانە تێکەڵ بە ژیانی مستەفا بەگی کوردی بکرێت کە هیچ بنچینەیەکی زانستیی نییە. گوایە مستەفا بەگ عەشقی قەدریە ناوێک بووە، ئەو قەدریە بووەتە سەرچاوەی ئیلهامی شیعری مستەفا بەگ. دەگێڕنەوە کە مستەفا بەگی کوردی بۆ شای ئێران گەیشتووە، لەگەڵ ئاقانی هەڵبەستوانی گەورەی ئێران شەڕەهۆنراوەی کردووە، شای ئێران گەلێک سەرسام بووە بە کوردیی، گەرچی ئەو گێڕانەوەیە جێگای گومانە و عەقڵی مرۆق بۆی ناچێت کابرایەکی کوردی خەڵکی بابان بگاتە شای ئێران و لەوێ لە مەجلیسی شادا کابرایەکی سونیی مەزهەب هێرش بکاتە سەر مەزهەبی شا و ئاقانی هەڵبەستوان، بەڵام هەرچۆنێکیش بێت ئەوا هەرگیز لە شاعیرییەتی و هەڵوێستی مستەفا بەگ کەم ناکاتەوە، بەڵام مستەفا بەگ کە ئاوارەی ئێران کرابێت ئاسان نییە بگاتە شای ئێران، جگە لەوەش لە دیوانەکەی کە ئێستا لەبەردەستدایە هیچ ئەوە نادەنە دەست کە گەیشتووەتە کۆشکی شاهانە و شەڕەهۆنراوەی لەگەڵ قائانیدا کردبێت. ناوی قادر گەلێکجار لە هۆنراوەکانی کوردی بەکار هاتووە، بۆ ئەوەی بە تەواوی

ساغ كراب□ت□و□ ئ□و قادر ناو□ ك□ي□؟